

Vandløb 2001. NOVA-2003. Af Ærtebjerg, G. (red.) (2002). Faglig rapport fra DMU nr. 422. Danmarks Miljøundersøgelser. Hele rapporten er tilgængelig i elektronisk format på www.dmu.dk.

Forord

Denne rapport er udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser som et led i den landsdækkende rapportering af det Nationale Program for Overvågning af Vandmiljøet (NOVA), som fra 1998 afløste Vandmiljøplanens Overvågningsprogram, iværksat efteråret 1988.

Hensigten med Vandmiljøplanens Overvågningsprogram var at undersøge effekten af de reguleringer og investeringer, som er gennemført i forbindelse med Vandmiljøplanen (1987). Systematisk indsamling af data gør det muligt at opgøre udledninger af kvælstof og fosfor til vandmiljøet samt at registrere de økologiske effekter, der følger af ændringer i belastningen af vandmiljøet med næringsalte. Med NOVA er programmet udvidet til at omfatte både vandmiljøets tilstand i bredeste forstand og miljøfremmede stoffer og tungmetaller.

Danmarks Miljøundersøgelser har som sektorforskningsinstitution i Miljøministeriet til opgave at forbedre og styrke det faglige grundlag for de miljøpolitiske prioriteringer og beslutninger. En væsentlig del af denne opgave er overvågning af miljø og natur. Det er derfor et naturligt led i Danmarks Miljøundersøgelsers opgave at forestå den landsdækkende rapportering af overvågningsprogrammet inden for områderne ferske vande, marine områder, landovervågning og atmosfæren.

I overvågningsprogrammet er der en klar arbejdsdeling og ansvarsdeling mellem amterne og Københavns og Frederiksberg kommuner og de statslige myndigheder.

Rapporterne "Vandløb" og "Søer" er således baseret på amtskommunale data og rapporter om overvågningen af de ferske vande.

Rapporten "Marine områder 2001. Miljøtilstand og udvikling" er baseret på amtskommunale data og rapporter om overvågningen af kystvande og fjorde samt Danmarks Miljøundersøgelsers og vore nabolandes overvågning af de åbne havområder.

Rapporten "Landovervågningsoplande" er baseret på data indberettet af amtskommunerne fra 7 overvågningsoplande og er udarbejdet i samarbejde med Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse.

Endelig er rapporten "Atmosfærisk deposition 2001" baseret på Danmarks Miljøundersøgelses overvågning af luftkvaliteten i Danmark.

Hovedresultater

- Tegn på forbedret vandløbskvalitet – smådyrene har fået det bedre gennem de seneste år (kapitel 3).
- Mindre kvælstof fra både landbrug og punktkilder – faldende koncentration i vandløbene og faldende tilførsel til havet siden 1989 (kapitel 4 og 7).
- Mindre fosfor fra punktkilder – renseanlæg og andre punktkilder har formindsket udledningerne til vandløb og til havet kraftigt siden 1989 (kapitel 5 og 7).
- Mere fosfor fra landbruget? – landbruget er den største kilde til fosfor i vandløb og havet og tilførslen er måske stigende (kapitel 5 og 7).
- Der er sprøjtemidler i vandløbene – i mere end 3 ud af 4 vandprøver kan der findes glyphosat eller andre pesticider (kapitel 6).